

SEVGİNİN ELDİVENLERİ

Dr. Ali İhsan ÖKTEN

John Hopkins Tıp Fakültesi hastanesinin ameliyathane başhemşiresi Bayan Caroline Hompton'ın, 1889/1890 kışında ellerinin derisinde bir takım değişiklikler başlamıştı. Bu duruma büyük ihtimalle ameliyathanede ellerin dezenfeksiyonu için kullanılan solüsyonlar neden olmuştu. Ciltteki bu değişiklikler daha sonra arttı ve ekzemaya dönüşmeye başladı. Sonunda kollarına kadar yayıldı. Senenin sonuna doğru Bayan Caroline, için iki seçenek kalmıştı. Ya ellerindeki ekzema daha da artarak ellerini kullanamaz hale gelecek veya ameliyathaneyi dolayısıyla çok sevdiği John Hopkins'i terk edecekti.

Dr. William Stewart Halstedt, o zamanlar lokal anestezide kullanılmak için araştırılan kokaini kendi vücudu üzerinde denemiş ve bağımlısı olmuştu. Bu bağımlılıktan kurtulmak için Providence de başka bir hastaneye dinlenmek üzere gitmişti. 1890 baharında Dr. Halstedt iyileşmiş olarak John Hopkins hastanesi genel cerrahi kliniğine profesör olarak dönmüştü.

Dr. Halstedt, Bayan Caroline'i başhemşire tarafından ezilmemesi için kendi ameliyathanesinin başhemşiresi yaptı. Bayan Caroline'nin elleri ve kollarındaki ekzemadan dolayı ameliyathaneden ayrılmak zorunda kalacak olması Dr. Halstedt'in kalbini korkuttu. Belki de böyle bir gönül korkusu özellikle cerrahi alanda enfeksiyonu önlemek açısından bir buluşa yol açacaktı. Antisepsi konusunda bir takım gelişmeler kaydedilmişti. Sıcak su buharı ile elde edilen buhar sterilizasyonu ile aletler, dikiş ve pansuman malzemeleri steril edilmeye başlanmıştı. Bu büyük oranda enfeksiyonu önlemişti. Fakat kaynar su buharı çok önemli bir yerde kullanılamıyordu. Cerrahların ve hemşirelerin elleri. O güne kadar ameliyathanede hemşireler ve cerrahlar enfeksiyonu önlemek için ellerini sadece yıkıyorlar, fırçalıyorlar, steril bezlerle veya alkol gibi değişik solüsyonlarla ovuyorlardı. Elleri steril bir krem tabakasıyla kaplamak denense de bu da çalışmayı çok zorlaştırıyordu. Bunlarla ileri bir derecede temizliğe ulaşılsa da tam bir mikropsuzluk elde edilememişti.

Birkaç gün sonra Dr. Halstedt, ameliyathaneye bir çift eldivenle geldi ve eldivenleri Bayan Caroline uzattı. Eldivenler alışılmışın dışında ince bir plastikten yapılmıştı. Böylece bu eldivenlerle hem ellerini koruyacak hem de çalışmasına engel olmayacaktı. Şimdiye kadar bu şekilde hiçbir eldiven yapılmamıştı: Anatomistlerin ara sıra kullandıkları eldivenler sert ve kullanışsız materyallerden yapılmıştı. Alman Avusturyalı cerrah Mikulicz, buharla sterilize edilmiş keten eldivenleri giyen ilk cerrah olmasına rağmen bu eldivenler kısa sürede yumuşayıp geçirgenleşiyor ve sık sık değiştirilmeleri gerekiyordu. İşte 1890 yazında görünüşte pek önemli olmayan ama cerrahi branşlar ve tıp tarihi açısından önemli katkısı Dr. Halstedt sağlamıştı. Halstedt'in Goodyear-Rubber-Company şirketine yaptırdığı bu eldivenler çok ince ve hafiftiler ve sanki ikinci bir deri gibiydiler. Eldivenlerde artık diğer cerrahi malzemeler gibi buharla sterilize edilebiliyordu. Bayan Caroline o günden sonra bu eldivenleri giymeye başladı. Solüsyonlara ihtiyacı kalmayan eller artık iyileşmişti. Bayan Caroline Hampton, cerrah Halstedt'in karısı olarak ameliyathaneyi terk edince geride eldivenleri kaldı. Böylece "aşk eldivenleri" olarak doğan eldivenler, tıbbın vazgeçilmez bir cerrahi aracı olarak tarihteki yerini aldı.

Lastik eldivenler hemen bugün dünya ameliyathanelerini fethetti ve asepsi sisteminde önemli bir boşluğu doldurdular. Bundan sonra cerrahlar ve cerrahi insan vücudunun her organına, beyin gibi, kalp gibi en gizli, en uzak ve enfeksiyona müsait organlarına hızla el atmaya başladı.